Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: „Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 98. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, 24-го ТРАВНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 24, 1956. No. 98. VOL. LXIII.

ПРЕЗИДЕНТ АЙЗЕНГАВЕР ПРОТИ СУПЕРЕЧОК МІЖ ЗБРОЙНИМИ СИЛАМИ

Вашингтон. — Секретар оборони Чарлз Е. Волсон, який разом з головою об'єднаних шефів штабів адміралом Артуром В. Редфордом взяв участь в щотижневій конференції з президентом Айзенгавером, заявив, що Президент висловив своє незадоволення з приводу суперечок, які заіснували між проводами збройних сил ЗДА в справі продукції модерної зброї, що її вимагає атомова доба, зокрема в справі недотягнень в ділянці ефективних керованих ракет і міжконтинентальних бомбардувальників. Виявляючи це, секретар оборони підкреслив, що не буде надто безпечно для тих чи інших осіб з Пентагону відновлювати ці суперечки. Водночас із цим представники сенатської підкомісії для справ збройних сил і сенатської підкомісії для справ військового бюджету заявили, що вони рішені почати переслухування в справі тих розбіжностей в поглядах на ефективність тієї чи іншої зброї між проводами армії, летунства і фльоти, що про них згадував і проти перебільшування яких виступав секретар оборони Вилсон на останній, скликаній ним спеціяльно пресовій конференції. На ці переслухання мали б бути покликані представники секретаріяту оборони, як теж командувачі окремих збройних сил. Зокрема добивається таких переслухань демократичний сенатор Стюарт Саймінґтон, колишній секретар летунства і теперішній голова підкомісії для справ збройних сил, який хотів би висвітлити справу недотягнень в ділянці продукції керованих ракет і будування міжматерикових бомбардувальників, що їх виявлено під час суперечки в цій справі між представниками армії і летунських збройних сил. Запитуваний про існування розбіжностей між командуванням фльоти і командуваннями інших збройних силі, шеф морських операцій адмірал Бирк відповів, що йому нічого невідомо про якісь непогодження зокрема в справі будування модерних авіоматок, пристосованих до вимог атомової доби.

Армія продемонструвала прилюдно вистрілювання ракет „Ніке"

Вайт Сендс, Ню Мексіко. — У вівторок увечорі на військових пробних обширах Вайт Сендс в Ню Мексіко командування армії продемонструвало вистрілювання двох ракет „Ніке". Одна з цих ракет поцілила на висоті 16,000 стіп спеціяльно збудований для прицілу літак — 11 стіп довгий і з восьмистоповим засягом крил. Це було перше прилюдне демонстрування керованих ракет типу „Ніке", що на їх продукцію видано досі коло одного більйона долярів. Згадані ракети передбачені передусім для застосування в обороні американських міст. Останнім часом представники летунських збройних сил почали висловлювати дуже критичні погляди на ефективність цих ракет і тому армія вирішила провести прилюдне демонстрування цих ракет, щоб довести неслушність висловлюваних в її сторону закидів.

Сенат вирішив прийняти поправлений проєкт фармерського закону

Вашинґтон. — Після спільної конференції між представниками Сенату і Палати Репрезентантів, під час якої обговорено й узгіднено всі доповнення і поправки внесені до фармерського законопроєкту на сесіях Палати Репрезентантів в дні 3 травня і Сенату в дні 18 травня, Сенат вирішив одноголосно прийняти нову редакцію фармерського законопроєкту. В середу 23 травня цей законопроєкт перейшов ще до Палати Репрезентатів для розгляду й остаточного прийняття Конґресом і потому він буде переданий для підписання Президентові. Першого фармерського закону, що його схвалив Конґрес ще з початком квітня ц.р., Президент не підписав з огляду на суперечності і неконсеквенції в його змісті, передусім з огляду на встановлення надто високих субвенцій для основних фармерських продуктів. Нова редакція фармерського закону передбачує заснування земельного банку з закладовим капіталом у висоті 1,200,000,000 долярів, як теж інші заходи для підтримання і вдержання на відповідній висоті фармерських прибутків.

Федеральний генеральний контролер критикує фінансову політику Пентаґону

Вашинґтон. — Федеральний Генеральний Контролер Джозеф Кемпбелл виступив з обвинуваченням, що секретаріят оборони затримав протизаконно 400,000,000 долярів, призначених на закордонну допомогу. Ці гроші — на думку Кемпбелла — мали бути повернені, як невикористані, до державної каси. Водночас із цим Кемпбелл виступив із критикою Адміністрації Міжнародної Кооперації, закидаючи їй, що вона не плянує на довшу мету своїх допомогових операцій. В дальшому Кемпбелл закинув, що департамент оборони не дотримується в правильний спосіб напрямних, встановлених Конґресом. Представники секретаріяту оборони виясилили, що названа Кемпбеллом сума у висоті 400,000,000 долярів виникла на тій підставі, що Конґрес не хотів признати деяких контрактів, що їх секретаріят оборони підписав і вважає зобов'язуючим для себе. Згідно з напрямними Конґресу, гроші, невикористані для покриття контрактових зобов'язань, мають бути повернені до державної скарбниці.

В АМЕРИЦІ

● **Один з бандитів**, ув'язнених в справі ограбування банку в Порт Честері, Н. Й., яке відбулося дня 2 березня ц. р. і під час якого забрано 188,785 долярів, виявив під час слідства аґентам Еф-Бі-Ай місце, де сховано частину вкрадених грошей. Поїхавши на вказане місце, аґенти знайшли пакет банкнотів на суму 35,000 долярів.

● **Американська** безпілотна ракета „Мартиц Матадор", вистрілена на летунській базі Патрик у Флориді, точно влучила у встановлену серед моря на відстані 150 миль від бази ціль. Летіла ця ракета не цілих 15 хвилин.

● **Американський** уряд іміґрації подав до відома, що, з огляду на внутрішню безпеку, колишній президент Куби Пріо Сокаррас та його співробітник Рафаель Ісквієрдо не можуть одержати дозволу на перебування в ЗДА і мусять покинути американську територію.

● **Згідно** з постановою Сенату, прийнятою одноголосно, вирішено створити нове індіянське плем'я у ЗДА, надаючи назву „Лумбі Індієнс" восьмитисячній групі індіян, які живуть в околицях Робсон Кавнті в Норт Каролайні. Вони вважають себе нащадками англійських поселенців і прибережних індіян.

● **Кількість** вантажних авт на американських дорогах зросла протягом останніх 45 років з 10,000 на 10,000,000.

ЗАКІНЧЕННЯ ЗВІТІВ ТА ЗАПОЧАТКУВАННЯ ДЕБАТ НАД НИМИ В ДРУГОМУ ДНІ НАРАД ГОЛ. УРЯДУ УНСОЮЗУ

Союзівка, Керґонксон. — Закінчення звітів та започаткування дебат над ними виповнили всеціло другий день нарад Гол. Уряду УНСоюзу у вівторок 22 травня. Наради, якими проводить гол. предсідник п. Д. Галичин, почались в понеділок 21 травня і триватимуть впродовж цього тижня. Другий день нарад започаткував у вівторок своїм індивідуальним звітом голова Головної Контрольної Комісії д-р Вол. Ґалан, неприявний під час звітів інших членів Контрольної Комісії попереднього дня. В його відсутності звіт від імени Гол. Контрольної Комісії складав заступник голови інж. Степан Куропась, і тому д-р В. Ґалан вже обмежив свій звіт до власної активности, як член Гол. Уряду УНСоюзу та до загальної характеристики даної праці в УНСоюзі.

ЗВІТИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОЇ РАДИ

З черги звітували члени Головної Ради: пп. Дмитро Шмаґала, Іван Кокольський, Анна Чопик, Марія Демидчук, Андрій Джула, Тарас Шпікула, д-р Ярослав Падох, Василь Гузар, Вол. Дідик, Микола Давискиба і Олена Штогрин.

У своїх звітах вони обговорювали свою власну активність в організаційних рямках УНСоюзу, як теж у загальному громадському житті. Звіти членів Гол. Ради, які походять з різних районів країни, разом із звітами Головного Екзекутивного Комітету та Гол. Контрольної Комісії, охоплювали практично цілість багатьох галузей активности, в першу чергу УНСоюзу, а далі і всієї української спільноти у ЗДА і Канаді.

ЗВІТ РЕДАКТОРА „СВОБОДИ" А. ДРАГАНА

Ред. А. Драган, звітуючи від імени Редакції „Свободи", з'ясував у найпершу чергу цілий ряд актуальних проблем міжнародного, американського й українського життя, з яким Редакції приходиться мати діло. Зокрема звернув увагу на проблему інтеґрації нашої української спільноти в американське й канадійське життя, яке від деякого часу починає, всупереч найкращим інтересам цих країн та української спільноти, перетворюватися в асиміляцію. З'ясувавши працю Редакції щоденника, звітодавець зупинився, зокрема, над проблемою англомовного тижневика „Юкрейнієн Віклі". Включивши в свій звіт — звіт проф. В. Барагури від Редакції „Веселки", ред. А. Драган, як і раніше гол. предс. Д. Галичин у своєму звіті, — поінформував про плян друку „Веселки" на кращому папері та евент. в кольорах з початком найближчого року. У звіті Редакції „Свободи" в дальшому з'ясовано основно великі й далекойдучі пляни дальшого росту і розвитку В-ва „Свобода", що вже сьогодні представляє імпозантний образ. Ред. А. Драган з великим признанням підкреслив, ту велику допомогу, яку Редакція дістає від своїх понад 30-ти кореспондентів, що працюють на договірній базі в багатьох країнах світу, як теж і від майже пів тисячі принагідних співробітників та від цілої суспільности, в першу чергу від членства УНСоюзу.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ

На закінчення другого дня започатковано і переведено дискусію над звітами гол. предсідника Д. Галичина та його заступника адв. М. Пізнака. В дискусії, в якій забирали слово всі учасники нарад, обговорено та вияснено ряд актуальних організаційних та загальногромадських проблем. Дискусія над звітами продовжуватиметься в третьому дні нарад.

Весь зміст усіх звітів, як і дебат над ними та текст кінцевих ухвал — як відомо — буде оприлюднений згодом в органі УНСоюзу.

Населення ЗДА зросло до 167,440,000 осіб

Вашингтон. — За повідомленням американського Статистичного Бюра населення З'єдинених Держав нараховувало в дні 1 квітня ц. р. — 167,440,000 осіб, включаючи в це й вояків, стаціонованих закордоном. Порівнюючи до стану з 1 квітня 1950 року, це визначає зріст на 16,308,000 осіб, або 10.8 процент, бо в 1950 р. всього населення в ЗДА було 151,000,000. За цих шість років прибуло до ЗДА 1,700,000 осіб нових іміґрантів і народилося 23,500,000 дітей. Рекордової скількости число народин досягло в 1955 році, коли народилося 4,091,000 дітей. Померло за згаданих шість років понад 9 мільйонів людей.

ПЛИВУЧА ЛЯБОРАТОРІЯ

В спробі з водневою бомбою, скиненою востаннє з літака на острів Наму, велику ролю відіграв представлений на фото корабель, який є спеціяльно збудованою ляборaторією, що її завданням є збирати дані про наслідки вибуху водневої бомби.

ПРОВІДНИК БРИТІЙСЬКОЇ ПАРТІЇ ПРАЦІ НА АВДІЄНЦІЇ У ПРЕЗИДЕНТА

Провідник британської партії праці Гю Гейтскелл, який прибув до ЗДА запрошений на конвенцію одної з американських робітничих спілок, відвідав разом з британським послом в ЗДА Роджерсом Макінсом у Білому Домі президента Айзенгавера. Темою розмов були справи НАТО і головного командування союзних збройних сил в Европі.

Після втрати Англією баз — зросла б комуністична небезпека

Лондон. — Коли в наступному місяці відбудеться в Лондоні конференція всіх членів Британського Коммонвелту, англійський уряд вказуватиме на небезпеку, яка настане для всіх вільних країн в Азії і на Тихоокеанському просторі, коли б втрачено всі теперішні англійські морські й летунські бази. Англія втратила вже такі бази в Бомбаї, передавши їх під суверенність Індії, та в Суезькому каналі, що перейшов під суверенність Єгипту, а тепер „виповів" таку базу новий уряд Цейлону. Водночас важкий спір існує за бази в Кипрі, Адені і Сінґапурі. Якщо Англія втратила б ті бази, то доля коронної колонії Гонг Конґу буде теж пересуджена. Тоді від Мальти і Кипру аж по Австралію не стало б ніодної англійської стратегічної морсько-летунської бази і Англія практично не могла б поспішити ніодній країні над Індійським і Тихим океаном з допомогою, коли таку країну заатакував би комуністичний Китай. Англійська преса звертає увагу, що З'єдинені Держави тільки тому могли успішно протиставитись негайно комуністичному наїздові на Південну Корею, що мали бази на недалекій Японії.

Неру хоче посередничати в справі Альжиру

Ню Делі. — Індійський прем'єр Неру відчитав у вівторок 22 травня в парляменті заяву у справі теперішньої ситуації Альжиру та запропонував, щоб спершу проголошено в Альжирі перемир'я між французькою адміністрацією і арабськими партизанами, а потім поведено там переговори на базі 4-х точок, з яких найважнішою має стати признання Францією альжирської „національної істоти". Неру оминув в своїй деклярації слова „незалежність" Альжиру, але виразно зазначив у своїй деклярації, що Альжир повинен бути незалежний з ґарантією рівности для всіх його мешканців, себто однаково французьких поселенців, як арабських автохтонів. Неру в своїй промові на цю тему покликався на свої розмови з французьким міністром закордонних справ Піно і альжирськими націоналістичними лідерами, але признав, що зголошує свій проєкт без узгіднення його з заінтересованими сторонами і без їх згоди. Відгук в урядових французьких колах на той виступ Неру — некорисний. Речник фран-

ЗДА приготовляють свою амбасаду для Марокко

Рабат. — З'єдинені Держави хочуть бути одною з перших держав у світі, що встановлять дипломатичні взаємини з новою незалежною державою Марокко. Якраз в минулу суботу почались в Парижі переговори між марокканським прем'єром і міністром закордонних справ Ахмедом Балафресом та французьким міністерством закордонних справ про надачу права марокканському урядові вдержувати власні дипломатичні взаємини. Генеральний консуль ЗДА в Марокко, Вільям Портер, винаймив уже 5-типоверховий дім, який саме будується в Рабаті, а також одну мешкальну віллю, щоб в тому великому будинку примістити бюра нової амбасади, генерального консуляту та Інформаційної Служби. Вілля призначена на помешкання для нового американського амбасадора. Американська амбасада в Марокко буде складатись з 10 дипломатів і 30 осіб технічного персоналу, різних фахівців і т. д. Покищо закордонними амбасадорами в Марокко будуть французький і еспанський. Покищо невідомо хто буде призначений амбасадором від ЗДА, але здогадуються, що стане ним Джуліюс Голмс, дотеперішній американський представник в невтральній зоні Танжері.

Небезпека нової кризи уряду у Франції

Париж. — Віце-прем'єр французького уряду, кол. прем'єр П'єрр Мендес-Франс хоче виступити з уряду Гю Молле, попавши в конфлікт з названим прем'єром і іншими соціялістичними членами кабінету на тлі політики в Альжирі. Мендес-Франс від самого початку — пояснюють часописи — домагався „двоторової" політики в Альжирі: поборювання арабських партизанів, але й французьких реакціонерів та швидке й енерґійне впроваджування реформ, які єдино можуть завести лад в тій країні. Мендес-Франс відвідав президента Републіки Рене Коті і відбув з ним близько годинну розмову, відмовившись потім виявити тему тієї розмови. За традиційним звичаєм у Франції, коли якийсь міністер хоче зректися свого становища, то спершу інформує про цей замір президента Републіки. Якщо дійсно Мендес-Франс зрікся своєї участи в теперішньому уряді, то автоматично вибухла б криза уряду, бо він опертий на коаліції соціялістів з радикалами, а лідером цих останніх є власне Мендес-Франс. Цей останній невдоволений з способу, в який Молле старається завести порядок в Альжирі — майже виключно військово-поліційними засобами, що тільки хаотизує тамошні відносини.

ЗДА ОСУДЖУЮТЬ ПРО-СОВЄТСЬКІ ХОДИ ЄГИПТУ

Вашингтон. — Американський уряд ставиться з великою прихильністю до всіх таких кроків єгипетського уряду, які змагають до скріплення самостійности Єгипту. Але З'єдинені Держави не дивляться з приємністю на такі дії Єгипту, які очевидячки скеровані по лінії інтересів Совєтського Союзу і комуністичного Китаю. З'єдинені Держави „жалують", що Єгипет визнав комуністичний Китай — заявив державний секретар Дж. Ф. Доллес на своїй пресовій конференції у вівторок 22 травня ц. р. Державний секретар відповів теж по суті неґативно на запит, чи американський уряд фінансував би відомий проєкт будови велетенської греблі над Нілом в Єгипті, якщо у реалізацію цього проєкту була б заанґажована також допомога збоку Совєтів у будь-якому виді. Що торкається останньої совєтської заповіді про редукцію совєтських військ на 1,200,000 вояків, то Дж. Ф. Доллес звернув увагу, що дуже важко говорити про дійсні причини будь-яких совєтських постанов, бо ті постанови не спираються в СССР на ухвалах парляменту чи на публічній опінії. Доллес думає, що тут грали ролю дві головні причини: брак робітних рук у промислі і хліборобстві та бажання достосувати більше свої збройні сили до нової воєнної техніки у зв'язку з атомовою і ракетною зброєю. Державний секретар підкреслив, що ЗДА також перевели були значну редукцію свого наземного війська без ніякого послаблення своєї збройної сили, і що це саме торкається Совєтів. Ще одною причиною, чому Совєти редукують військо, є бажання використати ту постанову для своєї закордонної пропаґанди. Державний секретар не знає теж, що мали на думці большевицькі диктатори, коли заявили готовість підтримати мирову акцію на Середньому Сході на терені Об'єднаних Націй; думаємо, що це торкається спільної резолюції, яку прийнято б в Об'єднаних Націях, але докладніше виявиться це власне під час недалеких дебат в Раді Безпеки над звідомленням Гаммершилда про його подорож на Середній Схід. Доллес висловив велике вдоволення з приводу несподіваної подорожі єгипетського журналіста по Ізраїлю, як одну з познак злагіднення тамошньої ситуації. Державний секретар потвердив, що президент Айзенгавер поїде в найближчому місяці до Панами на пан-американську конференцію, яка знову скріпить спільноту держав і народів американського континенту. Він, Дж. Ф. Доллес, буде товаришити Президентові в тій подорожі. Вертаючись до справи совєтського „роззброєння", Доллес ствердив, що большевики не заповіли були тієї своєї акції на Підкомісії ОН для справ роззброєння в Лондоні ані теж Хрущов не відкрив ясно того задуму в своїй розмові з Геролдом Стассеном під час банкету в Лондоні в дні 24 квітня ц. р. Стассен сам заявив Доллесові, що він, Стассен, дійшов був до такого висновку на підставі своєї розмови з Хрущовим, але що це був тільки логічний висновок, а не заява Хрущова. З інших важливіших міжнародних справ Доллес признав, що існує можливість поширити політичний характер НАТО на так звані реґіональні комісії, які займались би полагоджуванням політичних спорів поміж членами НАТО. Коли б таке було, — тоді внутрі НАТО йшли б теж заходи поладнати спір поміж Англією, Грецією і Туреччиною за Кипр. Покищо НАТО не старалося посередничати у тому спорі, ані теж ЗДА не зголошувати такої своєї посередницької пропозиції. На цій останній пресовій конференції державного секретаря Доллеса обговорювано багато справ, як ось справу імпорту-експорту між ЗДА й Японією, справу переговорів між Японією і СССР про риболовство, відвідини в ЗДА індонезійського президента Сукарна і ін.

Західньо-німецький уряд відкинув нові претенсії Москви щодо репатріяції

Бонн. — Західньо-німецький уряд відкинув останню ноту совєтського амбасадора Зоріна, яка закидувала німцям, що вони здорових „совєтських громадян" тримають в домі для умовохворих та що силою притримують інших таких же „громадян" від повороту „на родіну". Західньо-німецький уряд признав, що в шпиталі для умовохворих в Гаар біля Мюнхену перебуває п'ять втікачів із СССР, але всі вони хворі на схізофренію. Він признав теж, що їх лікується м.і. так званими електричними „шоками", але назвав абсурдом посуджування, наче б хворих використовували для медичних експериментів, як це твердила була совєтська нота. Німецький уряд ще раз заявив при цій нагоді, що кожний втікач із Сходу, який заявить охочість вертатись „на родіну", може свобідно зробити це і поїхати, але німецький уряд потверджує далі принцип політичного азилю і тільки добровільної, а не примусової репатріяції.

В СВІТІ

● **Архиєпископ Макарій**, вивезений з Кипру разом із трьома іншими духовниками на далекий острів на Індійському океані, перевели одноденний голодовий страйк на знак протесту. Вони протестували проти того, що до них не допускають гостей, що їм не доручають часописів та листів і що їх ображають в місцевій пресі, не даючи можливости оборонитись. Виявилось це з листа, що його зумів переслати один із ув'язнених духовників до англійського часопису в Кенії, у Східній Африці. Англійський губернатор острова, на якому перебувають грецькі засланці, буцімто задовольнив їх вимоги, але рівночасно загострив нагляд, щоб вони не перепачковували у світ своїх листів із скаргами.

● **У столиці Ірану, Тегерані**, поручник Шапур Ватанпур, який утік був з армії і скривався, але потім сам піддався владі, признався, що вже десять років тому він перейшов совєтський курс шпигунства. Його головною „роботою" в іранській армії було добувати всякі інформації про діяльність американської військової дорадчої місії та передавати їх большевикам.

● **Женевієв де Галяр-Терроб**, „янгол Дієнбієнфу", яка вславилася в усьому світі тим, що, бувши медсестрою в цій обложеній комуністами фортеці в Індо-Китаї, хоробро перебула всю облогу, виходить заміж — заявила її мати. Її суджений — 33-літній французький капітан летунства, що його вона пізнала, коли відлітала з летовища в Ганой до Франції. Вона має тепер 31 рік.

● **Японський парлямент** прийняв закон, який вперше в Японії забороняє проституцію і ліквідує всі публічні доми. Цей закон ввійде в життя щойно 1 квітня 1958 р., щоб дати змогу 47,000 власникам концесій на такі доми, 180,000 їх мешканкам і коло пів мільйонові інших проституток знайти інші джерела заробітку. Проституція була від непам'ятних часів дозволеним ділом в Японії, і вже в нових часах 5 законопроєктів про її заборону „втопилися" в парляментарній процедурі. Успіх останнього закону треба завдячувати кампанії самих жінок, які дістали право голосування.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3. N. J.

ПОВІЛЬНЕ ПРОЗРІВАННЯ

Паки й паки повторює українська національна преса, що найкращим, найуспішнішим і найдоцільнішим засобом протинаступу вільного світу на совєтську забріхану пропаганду є черпати з глибокої криниці фактів про сумну долю підсовєтських народів і про їхні визвольні змагання, здавлювані совєтським імперіялізмом. Це наше переконання знайшло потвердження в переслухуваннях різних конґресових комісій, зокрема в слідстві, переведеному т. зв. Підкомісією Керстена про уярмлення большевиками різних народів, що їх тепер охрещують вони спільним іменням „совєтського народу". Деталізовані рекомендації цієї Підкомісії, як практично треба використати здобуті нею відомості в американській політиці і пропаґанді, зависли в повітрі, як і багато інших подібних рекомендацій.

Це далеко не значить, що американські — і взагалі західні — керівні офіційні чинники не знають дійсної правди про те, як склалася сучасна совєтська імперія, про істотний режим окупації, про економічну експлюатацію і русифікацію різних — за назвою „самостійних" — совєтських республік. Зокрема, дуже добре знають про це у Вашинґтоні. Час від часу з вислову того чи іншого державного мужа можна пізнати, що вони добре ознайомлені з цими справами. Чому ж тоді не використовується туги уярмлених Москвою народів для підсилення її, чому не зміцнюється морально й матеріяльно існуючого руху антисовєтського резистансу, чому не кується політичного капіталу проти совєтського режиму з визвольної ідеології народів, силою заганих до „одного котелка"?

Як велику політичну помилку з погляду інтересів Заходу і забезпеки майбутнього вільних народів, треба вважати брак динамічної визвольної політики в користь уярмлених націй, політики, яка била б у те найвразливіше і найболючіше місце большевицького режиму і його закордонної політики, що є ним зліплення СССР з підбитих війною національних держав. Слава Богу, що Москва раз-у-раз сама пригадує цю правду Заходові. Слава Богу, що „запаморочення від успіхів" в кремлівських можновладців і їхня нахабність такі безкрайні, що вони самі провокують Захід і пригадують йому правду про СССР.

Такою останньою провокацією був в минулу суботу 19 травня ц. р. тост, піднесений Хрущовим на прощальному бенкеті з нагоди закінчення офіційної візити французьких гостей, прем'єра Молле й міністра закордонних справ Піно. Головною ціллю приїзду французів було — переконати большевиків, щоб вони не підтримували альжирських партизанів і терористів, бо в життьовому інтересі Франції є зберегти зв'язок з Альжиром. Французькі соціялісти сподівалися дістати таку концесію від большевиків, а це мало б чималу практичну вартість для ситуації в Альжирі, коли зважити теперішній вплив Москви в Каїро, яке активно підтримує арабів проти Франції. Москва не тільки відмовилась, але Хрущов, щоб продемонструвати большевицьку приязнь до арабських повстанців, підніс тост „за арабів і всіх інших, які борються за державну незалежність". І ось, з цього приводу читаємо таке в головній редакційній статті „НИТаймсу" з 21 травня: „Якщо п. Хрущов такий зажурений народами, що борються за своє національне визволення, то він має велику нагоду виявити свою турботливість відразу вдома. Чому не мали б бути самостійними Україна або Білорусь, або Латвія, або Литва, або Естонія, або Узбекістан, або Казахстан, або Таджікістан, або Туркменістан, або Киргизія, або Вірменія, або Грузія, або Азербайджан? Чому б не дати народові в обширі Фінської Карелії, який говорить по-фінськи, об'єднатись з Фінляндією? Або чому навіть на куди ширшому просторі п. Хрущов не звільнить від своєї влади Польщі, Чехословаччини, Мадярщини, Румунії, Альбанії, Східньої Німеччини або Болгарії? Коли п. Хрущов хоче, щоб знали про нього, як визвольника, то чому він не дає нагоди цим народам вільно вирішити, чи вони волють, щоб ними правили з Москви, чи щоб вони правили самі собою?.. Царі правили сторіччями у тюрмі народів. Кожне діло п. Хрущова доказує, що він бажає продовжувати правління в подібній тюрмі, але куди більшій, аніж була царська. Пан Хрущов бажає тільки, щоб інші колоніяльні народи звільнились на хвилинку, поки він зможе уярмити їх. Свої власні колонії, які становлять одну з найбільших колоніяльних імперій, що їх будь-коли бачив світ, він рішений зберегти всіми силами, якими тільки розпоряджає..."

Мудрі, розумні, правильні слова. Добре, що вони появились на чільному місці такого чільного часопису з обігом в усьому світі, як „НИТаймс". Але все ж це тільки часопис. Коли б ці слова раз-у-раз повторювали керівні діячі всіх держав Заходу і підтримували їх відповідною політикою, тоді ніякі совєтські пропаґандивні штучки не викликали б того заколоту, що його викликають тепер.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

ІНДОНЕЗІЙСЬКИЙ ПОЦІЛУНОК

Вполудне, в середу 16-го травня 25-тисячний натовп чекав обабіч вулиць між летовищем і Білим Домом, щоб побачити ще одного голову держави. На трибуні біля старого Дистриктового будинку чекали на президента Індонезії Сукарно голови міста і рецепційного комітету, щоб привітати його згідно з формою і передати символічні золоті ключі від неіснуючої міської брами. Вашинґтонці звикли до таких прийнять і сподівались „рутини".

Але коли за парадною почесною охороною над'їхав відкритий ясний „Крайслер-Емпіріал" на чолі довгої валки чорних „Каділлаків", офіційні чинники на трибуні і публіка здивувались, а служба безпеки збентежено заворушилась. Бо Сукарно здержав своє (а радше Ніксонове) авто не доїжджаючи до трибуни, вийшов і підійшов до публіки. Тут він привітався з малим хлопчиною, ще й покликав свого сина, щоб познайомити хлопців, а потім, стиснувши декілька рук, наблизився до середнього віку жінки і поцілував її в обличчя.

— Це — індонезійський поцілунок, — сказав він доброю англійською мовою.

— Ні, це звичайний, американський, — відповіла жінка, і публіка заплескала в долоні.

Хоч американці звикли, особливо під час передвиборчої пропаґанди, до „гендшейкінґу" і „бейбікіссінґу" для здобування прихильників, — поцілунок екзотичного гостя, ще й темношкірого, викликав не абиякий ефект і відразу здобув симпатії населення. Очевидно, це не зовсім відповідало звичаям традиційних прийнять. Та й не була це перша проблема, яку треба було поладнати дипломатичними ходами. Ще поки Сукарно вибрався до ЗДА, його дипломатичне представництво повідомило Державний Департамент, що Президент Індонезії бажає собі, щоб його прізвище писали з літерою „у" на другому місці, а не за старим голляндським правописом з „ое", бо голляндське писання нагадує часи неволі країни. А третю, особливо делікатну проблему поладнав сам Сукарно. В нього, як мохаммеданина, є дві жінки. А американський закон не дозволяє впускати в країну особу з більше як одною жінкою. І були вже не раз дуже неприємні з погляду дипломатичних звичаїв випадки, коли американські іміґраційні власті не впускали поважних відвідувачів — многоженців. Навіть, якщо б прибув голова чужої держави з двома жінками, скільки замішання в дипломатичному протоколі мусіло б це викликати, починаючи від так прецизійно перестеріганої засади першенства при вітаннях, при столі чи при вході на залю. І напевно дуже ніяково почувала б себе „перша лейді" країни, дружина Президента, приймаючи дві дружини голови якоїсь держави. Сукарно залишив удома обидві жінки, зате взяв зі собою дванадцятилітнього сина Мохаммеда Гунтура.

Д-р Сукарно і його почет перебуватимуть в ЗДА 19 днів, з того чотири дні в столиці. Прилетів він на Національний Аеропорт „Коломбіною II", літаком президента Айзенгавера, аж з Гаваїв. У своєму скромному мундирі, без орденів чи відзнак, в темній оксамитній шапці „прічі" із багато прикрашеною палицею в руці, він прийняв привітання віце-президента Ніксона, вислухав приписаний гарматний салют, зроблений на його честь, і перейшов перед почесною сторожею з американських військових відділів усіх родів зброї. Потім переїхав традиційним шляхом голов держави, прийняв привітання і ключі до міста і привітався з Айзенгавером на сходах Білого Дому. Після того був офіційний обід на його честь у Президента. Увечері віце-президент вшанував його парадним прийняттям в залях Пан-Амерікен Юніон. В четвер Сукарно склав вінок на гробі Вашинґтона в Маунт Верноні і на гробі невідомого вояка на національному цвинтарі в Арлінґтоні. Відвідав ґалерію мистецтва, промовляв на об'єднаній сесії Конґресу, а ввечері реванжувався господарям прийняттям в індонезійській амбасаді. Все — згідно з формою звичайних державних відвідин. Але всі відчували — і публіка, і політичні чинники, і, очевидно, сам гість, що його відвідини були незвичайні.

Індонезійська республіка, молода незалежна держава Далекого Сходу, лежить в особливо гарячій сфері світової політики, де конкурують і кличі „Азія для азійців" з „білим" колоніялізмом, і впливи західнього світу з червоним. Індонезійські острови Суматра, Джава, частина Борнео, Целебес і Молюкки, після стану голляндської колонії, вибороли собі спершу федеративний устрій, а від 1950 року — повну суверенність в об'єднаній державі. Вони здобули незалежність боротьбою, і, як звичайно, національний рух мав там моральну підтримку інтернаціонального комунізму. Впливи цього залишились ясні. Кажуть, що навіть Сукарно не вільний від них. Але правдою є також, що ЗДА колись дипломатично стояли по стороні Голляндії.

Обидві держави знайшли спільну мову в одному: свіжа ще в пам'яті боротьба Індонезії за волю знайшла відзвук в давній боротьбі американців за свою волю. Обидві сторони — господарі й гості — від самого початку відкликувались до цієї подібности їх історії. Віце-президент Ніксон, вітаючи Сукарно на летовищі, прирівняв його до „нашого Джорджа Вашинґтона", що визволив країну. Айзенгавер, показуючи гостеві Білий Дім, розповідав, як дружина другого президента Америки Едемса сушила білизну в цій кімнаті, де вони обідали, і як сама своїми руками ту білизну прала. Це — доказ, сказав Айзенгавер, що й ми, на початку нашої незалежности, мали труднощі. І дарунок, який дістав Сукарно від Айзенгавера, був такий же символічний: це — копія чаші роботи славного Пола Ревера, бостонського золотника, що увійшов в історію, поезію та леґенду своєю бравурною їздою конем з вісткою про початок Американської Революції.

Відповідаючи на привітання Ніксона, він сказав, що його ціль — пізнати власними очима Америку не тільки як нарід, державу чи спосіб життя, але й як певну духовість і центр певної ідеї. (Його син признався пресі, що його ціль — побачити славного фільмового кавбоя Роя Роджерса і Ніяґару).

І Сукарно справді не говорив на вітер: він видно добре розуміє, як важливо одному народові пізнати другий, особливо, коли їхні політичні інтереси стикаються.

Прийнявши ключі від міста, він сказав публіці, що народився в сім'ї бідака, який заробляв десять долярів на місяць, що боровся за свій нарід і провів тринадцять років життя в тюрмі та на засланні. „Це дивна доля, — заявив він, — що великий американський нарід так мене вшановує: це для мене — доказ демократії".

Але, здається, найбільш щирим показав себе Сукарно тоді, коли промовляв до Конґресу. Тут не йшло йому вже про відклик до аналогії в боротьбі обох країн за незалежність. Тут він привів перед очі актуальні проблеми і різниці між їх розумінням в обох народів. Він наперед запитався, чи може бути щирий: буря оплесків дала йому цей дозвіл.

І те, що сказав американцям Сукарно, могло б бути сказане і в імени багатьох інших народів, що тепер змагаються за свою незалежність не тільки в Азії, але й на Сході Европи. Він заявив, що головним мотором, який сьогодні веде Азію, є націоналізм, і це мусить Америка зрозуміти; ніякі розумові калькуляції, повідь слів чи Ніяґара долярів не можуть там викликати нічого іншого, як тільки оґірчення. Кожну поміч його нарід прийме з вдячністю, але ніякі матеріяльні блага не куплять ні найменшої частини їх важко виробленої волі.

Перемога демократії на Далекому Сході залежатиме від таких п'яти засад: віра в Бога, націоналізм, гуманність, демократія і суспільна справедливість.

Коли Сукарно стояв за трибуною в сніжнобілому вбранні, з чорною краваткою і в темній „прічі" на голові, з постатями президента Сенату Ніксона і спікера Палати Репрезентантів Сема Рейберна позаду, він видавався дрібною фізичною людиною. Але з його поведінки, палких очей і відважних слів можна було пізнати в ньому залізного духом борця.

ПОДАТКИ ЯК АКТУАЛЬНА ПОЛІТИКА

Дві справи спонукали мене взятися за таку будь-що-будь „суху" тему, як податки. Першу притоку дала цікава політична ситуація, що витворилась в стейті Ню Йорк. А саме: як досі прийнято було думати, Демократична партія обстоює інтереси тих шарів населення, які мають невисокі, дрібні прибутки. Про республіканців кажуть, що вони держать із великим, отже багатим, „бизнесом". Тим часом, коли йде про податки, то в стейті Ню Йорк якраз сталося навпаки. Справу зменшення податків узяла на себе, власне, не Демократична, а Республіканська більшість стейтового парляменту, демократичний же ґубернатор Гарриман довго надумувався, чи не поставити своє „вето". Іншими словами, грали тут ролю якісь політичні мотиви. Точніше кажучи, податки це є також політична справа, і тому варто дещо більше про них знати.

Друга причина така: вже віддавна зауважується, що більшість або майже всі українські автори, які пишуть на тему, як повинна виглядати українська майбутня вільна держава, найчастіше обмежуються загальними, вступними ствердженнями, так би мовити, задержуються на висоті конституційних положень, не знижуючись до конкретних питань економіки, в центрі якої повинні бути податки й фінансова політика.

Принаймні я не зустрічав у політичних програмах численних наших політичних партій чогось ближчого про майбутню податкову систему в Україні. Мені можуть зауважити, що також в конституціях немає згадки про податки. Поперше — програми політичних партій — це не конституції, а подруге — причина, що партії промовчують справу податків, мабуть в тому, що загал населення податків не любить, і поодинокі партії, бажаючи приєднати собі якнайбільше симпатиків та прихильників, уникають про них говорити. Ще 1774 р. Е. Бурке сказав: „Оподатковувати й задовольнити всіх, це таке саме, як любити й при тому бути розумним — це людям не дано".

Іншими словами, українські державники, які поважно готуються допомагати при будові своєї вільної держави, не можуть ні забути, ні конем об'їхати справи податків. Чи треба нагадувати, що в 1918 р. вільна Україна не мала прибутків з податків і товари та зброю за кордоном купувала майже виключно за цукор та дрогобицьку нафту?

Ми живемо в Америці, де повинні й можемо багато навчитися власне про податкову систему. Американські автори написали про податки більше, ніж про яку іншу сторону державного будівництва. Адже, з одного боку, на оборону країни треба щороку кругло 50 більйонів (ці гроші приходять головно з податків), а з другого — невдоволені маси податковців є готовим матеріялом для підривної большевицької дії. І нарешті податки вважаються за кляпу безпеки проти інфляції. Рендолф Е. Пол, знавець податкової справи, який був спеціяльним дорадником президента в податкових справах, пише про цю справу так: „Згідно з філософією Кремлю, для вільної економіки немає порятунку, навіть якщо їхні (західні — американський) народи продовжуватимуть зусилля й жертви для побудови відповідної оборонної системи. В такому разі інфляція маршуватиме в інтересі Совєтів до безкоштовної перемоги. В кожному разі за такими східними калькуляціями Кремлю, здобуття (Америки) вимагатиме не леґіонів або атомової зброї, а тільки вмілої пропаґанди, достосованої до моменту, безвідповідальних, але привабливих обіцянок для втомленого населення про легке державою реґульоване й підтримуване життя". („Таксейшин ін ЮС", стор 766). Цей самий автор в іншому місці підкреслює важливість податків так: „То не є нудна, дурна й технічна справа. Ні одна ділянка історії Америки так глибоко не зачіпала щоденного життя переважної більшости населення ЗДА. Деякі фіскальні децизії були важливіші для розвитку країни (в історії Америки), ніж вислід деяких воєн".

Ясно, що справу податків, зокрема питання: добрі вони чи злі, зависокі чи занизькі, можна розглядати з господарського, політичного та суспільного погляду. Щоб подобатися виборцям, посли й сенатори майже поголовно є за знижкою податків. Це — політичний бік. Але економісти мають стояти на сторожі т. зв. стабільности господарства, яка немислима без здорової податкової системи.

Степан Галамай

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

СМЕРТЬ КАРМАНСЬКОГО

Смерть відомого українського поета, члена колишньої „Молодої Музи", Петра Карманського, що сталася дня 16 квітня ц. р. у Львові і що про неї сповістила „Радянська Україна" 17 квітня нонпареллею не на звичайному місці, призначеному для посмертних згадок, але в самому низу четвертої, останньої, сторінки після усіх офіційних і неофіційних об'яв, ще раз звертає увагу на трагічну ролю письменника під совєтським режимом, примушеного творити на замовлення, захлинатися „радістю" і „прославлюванням" і потому „в надгороду" одержувати місце, що його колись в Україні призначувано самовбивникам, за цвинтарним плотом.

Петро Карманський був передусім ліриком і як лірик займав одно з видатних місць в українській літературі. Але, з другого боку, був він людиною слабого характеру, без окресленого виразного світогляду, і таких чи інших принципів, до того через різні життьові обставини — людиною химерною, оґірченою і трудною. Чи не найвірнішу характеристику Карманського дав його ж таки приятель, молодомузець Володимир Бірчак, пишучи, що „Петро Карманський представляє загальний у нас тип неудачника, який не бачить ніколи своєї вини, а завжди іншим заздрить і іншим дорікає".

Починає свою творчу діяльність Петро Карманський збіркою песимістичних віршів „Із теки самовбивця" (1899) і продовжував її потому збірками повними смутку, зневіри і розчарувань п. з. „Ой, люлі, люлі, смутку", „Пливем по морі тьми", „Блудні вогні". Характеризуючи цю початкову творчість Карманського, Сергій Єфремов називав її „розпачливим квилінням", а самого Карманського — „нервовим інтеліґентом XX віку". Щойно після першої світової війни Карманський дає досить добру збірку патріотичних поезій п. з. „За честь і волю".

Повним вершувости і розірвання було життя Карманського, починаючи вже із студентських років. Пробує студіювати філософію у Львові, потім, за підтримкою митр. Андрея Шептицького їде „вчитися на священика" до Риму, зневірявшись — стає „поборником попівства", так же само, як потім з революційного Києва тікає до Риму, щоб знайти там... духову рівновагу, і кілька років пізніше знов почевати боротьбу з... „попівством" у Бразилії. Виїхавши на еміґрацію й удержуючись здебільша за підтримкою західньо-українського уряду, Карманський починає в низці полемічних брошур знеславлювати цей уряд. Вернувшися в 1932 році до Львова, перекидається не за цілий рік до видаваних Антоном Крушельницьким совєтофільських „Нових Шляхів", щоб вести особливо запеклу акцію проти націоналістів, дорікаючи їм усім тим, що недавно робив сам, „паперовими мечами", апотеозою в'язниць, шибениць, „героїв абсурду" тощо.

Діждавшись приходу Совєтів у 1939 році, цей „нервовий інтеліґент", знаходить „сонце, якого шукав" у... червоній армії і возсалвляє, як стверджував М. Рильський в передмові до виданої 1941 р. збірки поезій Карманського п. з. „До сонця", „з найвищим захватом" — „найдорожче в світі слово, безсмертне ім'я — Сталін". І знову ж, заграючи на приємну для партійних повелителів дудку, вертається до своїх ватиканських часів, коли він студіював богословію в Римі... і пише вульґарний пашквіль „Ватикан — надхненник мракобісся і світла реакції", і ще трохи згодом опубліковує спогади „Крізь темряву", в яких не щадить нікого, — ні своїх колишніх друзів, ні добродіїв, „викриваючи передусім „аґентів Ватикану" — „українських буржуазних націоналістів".

На такій роботі і в такій ролі закінчив своє життя, проживши 78 років той, що колись у хвилину просвітління зустрічав свій власний ювілей такою самокритичною строфою: „І я вже безліч літ в театрі життєвому // Томлюсь над зіграниям моїх нудних гастроль, // І вся трагедія, мабуть, міститься в тому, // Що брався я в житті до вимушених роль".

Не торкаючись питання, добровільну чи вимушену ролю грав Карманський, ставши на службу „північних деспотів і тиранів", як він сам колись називав Москву, треба ствердити, що довір'я в компартії Карманський так і не здобув. До кінця життя ставилися до нього, як до м'якотілого, нервового інтеліґента, що його треба використати, як до неґра, що має зробити своє і відійти. І жалкувати приходиться тільки таланту, що його покійний без сумніву мав і що його так без пуття змарнував на службі чужим богам.

Н. В.

Симон Петлюра

І. ФРАНКО — „ПОЕТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЧЕСТИ"

(3)

І не зривається з постових уст ні картання, ні слово докору до мешканців села, змучених таким життям: їм треба заспокоїтись, заснути, щоб хоч уві сні забути про важкий робочий день, який тягнеться вже сотні років, — перше ніж найти в собі щось співзвучне з ковалевою піснею про „нову долю". Поетові хочеться стати над сплячим і охороняти його недовгий сон. Поет благає природу не порушувати сну:

Нехай той люд потомлений
Хай трохи відпочине,
Нехай та згорблена спина
Ярмо важкеє скине.
Хай він, що був волом
[весь вік,
Робив немов машина,
Почує в собі дух живий,
Пізна, що він людина.

Але прокинувшись, хіба так одразу і підуть люди на заклик до боротьби і почнуть, захопившись закликом, „кувати ясну зброю замість пут"?..

Свідомість Верґарна малювала йому життя піль і сіл, що лежали на них та „мертвої мумії звичаїв" і „полону традиції", безнадійним щодо сприйняття гасел відродження:

Поля кінчають жить
[під колісницею страшною,
Що дух віків над ними
[в чвал важкий пустив.

Франко, як Етьєн у Верґарна („Зорі"), певен, що „ніколи не слід зневірюватись у народі". Дарма, що цей народ дасть „йому багато розчарувань, тяжкої задуми, часами відчаю": Франко, як побачимо далі, знає муки цих переживань. Життьова мудрість і досвід поєднані з гарячою вірою, підкажуть народньому співцеві вірний шлях до перемоги і допоможуть знайти джерело сили в дні, коли віра занепадає. Цією мудрістю щодо розуміння життя, обміркованістю мети його і досвідченим знанням реальних умов, що чекають на народнього діяча і співця в його діяльності, а разом з тим невгасимим за ніяких умов світлом ідеалу просякнутий один з найсильніших віршів (з серії громадянської лірики) Франка „Каменярі". Поетові снився „дивний сон". Серед тисяч подібних до нього він стояв прикутий до високої кам'яної скелі. У кожного в руках був тяжкий залізний молот; від цього вони були подібні один до одного і ще тому, що чоло в кожного „прикованого до скелі" було покарбоване „життям і скорботою" і в очах у всіх горів „любови жар". Згори чути сильний, як грім, голос, що закликає довбати скелю, терпіти і важку працю і спрагу й голод, бо їм призначено розбити її. І всі, як один, підняли руки, і тисячі ударів молотами, як „водоспаду рев, як битви крик кривавий", посипались на скелю, добуваючи, „п'ядь за п'ядю" доступ до широкої дороги, що схована за скелею. „Каменярі" знають, який тягар, яку неймовірно важку працю взяли на себе: вони чують, як за ними плачуть матері, діти і жінки, що вони їх залишили для „праці, поту і мук", до них досягають докори і друзів і ворогів, що проклинають і їх самих, і „справу" і „думки їхні". Вони самі терплять муку:

I в нас не раз душа боліла
I серце рвалося і груди
[жаль стискав,

Та ні прокляття, ні сльози, ні страждання жодного з них не відірвали від праці:

I молота ніхто із рук
[не випускав!

Позбавлені зарозумілости, далекі від того, щоб порівнювати себе з героями-велетнями, вони вибрали „просту" ролю на тернистій, незайманій життьовій ниві: стали „каменярами", добровільними невільниками „рабами волі стали", взялися за працю тих, що складають свої кості під скелею, і своїми кістками вирівнюють і мостять дорогу майбутнім поколінням.

Отже, „каменяр", — це формула праці, служіння для діяча і співця в умовах українського життя, а робота його — це повільне „п'ядь за п'ядю" довбання скелі, під час якого доведеться не тільки багато сили витратити, але й подяки за це не мати.

Не вір, що люд
[твої заслуги пощитає,
Що задля них, одну
[дрібну провину
Тобі простить. Він судить,
[не щитає.

Місія народнього співця — важка, пов'язана з самозреченням і тими стражданнями, що викликає самозречення.

I серце чулеє на те лиш
[взяв ти,
Щоб кожному в день
[скорби пільгу ніс
I в горі слово теплеє
[сказав ти,
Та з власним горем
[крийся в темний ліс:
Ніхто до тебе не простягне
[руку
I не отре твоїх
[кривавих сліз.

Думка людська може замиритись з фактом. Серце — ніколи: не вміє, не знає, не захоче.

І тому, як не потішає себе поет філософськими роздумуваннями, як не заспокоює себе, — жива душа його прагне підтримки, шукає співчуття, все жде, що струна, яку він натягнув, відгукнеться співзвучними акордами і цим покаже, що ліру свою він настроїв на вірний лад. Сподіване не приходить і посіяне зерно не сходить. Така велика диспропоція між бажаним і можливим вражає поета і в його душі повстають від цього дисгармонійні переживання. Разом з ним і ми переживаємо ті рефлекси й емоції, що їх викликало невдоволення, разом з ним ми усвідомлюємо, як важко було жити і працювати діяльному українцеві за тих часів нашого відродження, коли за словами іншого поета, був „густий морок скрізь по хатах" і ледве-ледве з'являлись боязкі вияви масового національного відродження.

Подані в поетичній формі Франкові переживання з цього погляду подвійно цікаві: 1) вони цінні не тільки, як матеріял, що характеризує поетову душу, яка так чутливо реаґує, не тільки як зразки сумної лірики з глибоким психологічним змістом, але і 2) як історичний документ, що відчитання і вивчення його дасть зрозуміти ті переживання, які випали на долю кращих і найдіяльніших представників українського суспільства, що належали до Франкового покоління. Та не цим діячам, не цій невеличкій купці самовідданих каменярів, що сміло й щиросердно взяли на свої плечі тягар праці над відродженням національного життя, довести діло до того кінця, коли вже видно якщо не овочі то бодай проріcть від посіяного. Не їм „вичерпати малою ложкою"

Сей океан кривд,
[горя, темноти...,

де лиш „гнилизна",

Погані лаври, де душно,
[мрачно,
Пута знай звенять
I чахне дух серед зневіри
[й глуму.
Куда не глянь, усюди
[браки й діри.
Робив без віддиху,
[а зроблено так мало
Інших зогрівав, аж на кінці
[не стало
У власнім серці ні запалу,
[ні віри.

І в наслідок усього цього повстає свідомість безсилля, ця „страшна мука", як каже Франко, тобто таке психологічне самопочуття, коли

Чуття ще в серці
[полум'ям горять
I думи рвуться,
[як орел ширять,
Та воля мов розбита,
[мов безрука.

ЗАКЛИК

ОБ'ЄДНАННЯ ПРИХИЛЬНИКІВ УНР

Українці!

Надходять 30-ті роковини мученицької смерти Голови Директорії і Головного Отамана Української Народної Республіки, славної пам'яти Симона Петлюри.

Симон Петлюра був не тільки Головою Держави і Головним Отаманом всіх збройних сил її. Він був символом епохи, пропороносцем доби новітньої історії України, великим будівничим і натхненником державности України й найзавзятішим оборонцем її суверенности.

За великі і священні ідеї Петлюри московсько-большевицький імперіялізм тотально нищив мільйони українського народу і головно його свідому провідну верству.

Тож у 30-ті роковини трагічної смерти Героя — Мученика Симона Петлюри станьмо однією спільною лавою всі без винятку, бо вшанування Його пам'яти це обов'язок кожного з нас.

Хай наша одностайність у вшануванні Річниці Його смерти буде дальшим дороговказом до нашої повсякчасної готовости і рішучости йти шляхом Симона Петлюри до повного вибореня і привернення суверенности й соборности України.

Об'єднання Прихильників Української Народної Республіки
Відділ в Ню Йорку.

Становище Проводу ОУН-С

В СПРАВІ 30-РІЧЧЯ СМЕРТИ ГОЛ. ОТ. С. ПЕТЛЮРИ І РОКОВИН СМЕРТИ ПОЛК. Є. КОНОВАЛЬЦЯ

Провід Українських Націоналістів опублікував таке повідомлення:

„Взивається членів ОУН, щоб з нагоди цьогорічних Травневих Роковин на всіх теренах, де є створені всеукраїнські Комітети для відсвяткування XXX-ліття трагічної смерти сл. п. Головного Отамана Симона Петлюри, взяли активну участь у цих святкуваннях, а XVIII-ліття трагічної смерти Вождя і Основоположника ОУН сл. п. Євгена Коновальця відзначили на святкових імпрезах організаційних.

На теренах, на яких такого всеукраїнського Комітету немає — удержати традицію попередніх років з підкресленням XXX-ліття смерти Головного Отамана.

Пам'ять обох Упавших за волю України і пієтизм до їх осіб не дозволяє, щоб при нагоді цих роковин дійшло до якихнебудь непорозумінь чи розбіжностей, які підривали б масстат хвилини."

Увага! — Ню Гейвен і околиця, Конн.!

В суботу, 26-го травня 1956 року
о год. 7-ій веч.
В ЛИТОВСЬКІЙ ЗАЛІ при 339 GREENE ST.,
в Ню Гейвен
ДІТВОРА УКРАЇНСЬКОЇ РІДНОЇ ШКОЛИ
відіграє п'єсу-казку — В. СТРИНСЬКОЇ
„ДЛЯ МАТУСІ"
Музичний супровід п. НІНА ФЕДОРОВИЧ

УВАГА! НЮАРК І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

КОМІТЕТ ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ СИМОНА ПЕТЛЮРИ,
Відділ в Нюарку, Н. Дж.,
при співпраці
Відділу Українського Конґресового Комітету в Нюарку, ОбВУА, ОДВУ, Т-ВА ПРИХ. УНР, ОУРДП, СУНД, ОПВБУ, Відділів УНС, Стейтової Ради і Відділів УРС, ОДУМ, ОУА Самопоміч, 28 Відділу Союзу Українок Америки
влаштовує
В СЕРЕДУ, 30-го ТРАВНЯ 1956 Р. (MEMORIAL DAY)
О ГОД. 5-тій ВЕЧОРОМ
в концертовій залі
GRIFFITH AUDITORIUM, 605. BROAD ST., NEWARK, N. J.

АКАДЕМІЮ

для вшанування св. пам'яті **СИМОНА ПЕТЛЮРИ**
Голови Директорії і Головного Отамана Військ Української Народної Республіки, в 30-ту Річницю Його трагічної смерти

В програмі: промова ред. І. Кедрина, форт. сольо проф. В. Кіпа, Хор Укр. Пресв. Громади, скрипкове сольо проф. В. Щенка, деклямації, форт. акомпаньямент проф. Є. Чапельської.

ПОМИНАЛЬНІ БОГОСЛУЖЕННЯ І ПАНАХИДИ будуть відслужені:
В НЕДІЛЮ, 27 ТРАВНЯ 1956 год. 10—12 рано:
В Українській Православній Церкві, св. Вознесіння
В Українській Православній св. Троїцькій Церкві
В Українській Пресвитерській Церкві
Просимо Українське Суспільство Нюарку й Околиці взяти участь в цих урочистостях.

ТИЖДЕНЬ від 25-го по 30-го травня 1956 буде присвячений Його Пам'яті. Просимо всі українсько-американські Організації, Установи, Товариства, а зокрема воєнські та молодечі організації у згаданому часі на терені Нюарку й околиці відбути сходини — присвячені пам'яті С. Петлюри та здержатися від гучних забав.

ЖАЛІБНІ СХОДИНИ ВІДБУДУТЬСЯ:
П'ятниця 25 травня 1956: ОбВУА
Субота 26 травня 1956: ОДУМ, Т-во Прих. УНР, Відділи УНС, ОУРДП, СУНД, ОПВБУ
Понеділок 28 травня 1956: ОДВУ, ОУА Самопоміч, 28 Відділ Союзу Українок Америки
Вівторок 29 травня 1956: Відділи УРС

СПОМИН ПРО Д-ра І НІМЧУКА

Сумним акордом відбилась у наших почуваннях вістка, що не стало між живими д-ра Івана Німчука, великого громадянина вірного сина української нації. Не стало Його так несподівано, так передчасно. Мабуть нема нікого, хто, знаючи цю шляхетну людину, не засумував би на вістку про смерть цього українського журналіста.

Після короткої зустрічі у Відні 1944 році, мав я нагоду пізнати ближче Покійного у баварському селі, де в 1945 році прожили ми в сусідстві 5 місяців. Недалеко Кавфбойрен (Баварія) у селах Авфкірх — Вльонгофен і околиці згуртувалась досить чисельна українська громада, зокрема висококваліфікована наша інтеліґенція. Старенький парох німецького села Авфкірх дозволив нашомґу священикові відправляти для нашої громади Служби Божі у дочерній церкві села Вльонгофен. Кожної неділі, а згодом і щодня приносилась Безкровна Жертва, а у травневі вечорі молебні до Матері Божої. У всіх цих Богослуженнях, або співав у хорі Покійний, або брав чинну участь, послуговуючи священикові. І там саме почалась наша ближча знайомість. У мене залишились глибоко у пам'яті деякі епізоди з того часу. В 1945 р. святкували ми перший Великдень після війни. Для більшости нас був він і першим Великоднем на чужині. У нічній тиші перед сходом сонця почалась Воскресна Утреня. Покійний співав у церковному хорі. Він знав добре не лиш церковний устав і Богослуження, але і всі наші воскресні напіви. Тричі обхід довкруги церкви, ціла наша громада у молитовному настрою. Щось немов давило за горло, жаль і туга стискали груди, а до очей тиснулись сльози. Священик отворив хрестом двері могутнє „Христос Воскрес" вириває зі задуми. І донині перед очима цей зворушливий Воскресний обхід, а в ухах немов чую далекий відгомін воскресної пісні і голос Покійного. І знову виринають у пам'яті масві Богослуження. Кожного дня Покійний співав молебень до Пречистої Діви, а після відправи у церкві відпроваджували ми священика до сусіднього села. В часі того проходу Покійний розповідав про свої переживання у большевицькій тюрмі (описані згодом у виданій книжці „595 днів у большевицькій неволі"). Зокрема пам'ятаю, що розповідав Покійний про те,, як Його перевозили большевики тягаровим автом з Львівської тюрми на залізничу станцію, щоб дальше залізницею перевезти до Москви на Луб'янку. В часі переїзду на вулиці у Львові побачив Покійний одного знайомого і, зогляду на тодішній режим, лиш незамітним рухом попрощався з ним. Дуже дивувався Покійний, коли по повороті з московської тюрми довідався, що цей знайомий, мабуть страха ради, не сказав нікому про вивіз наших в'язнів, зіж неми і Покійного. Та в тім спогаді не відчувалось якогось нарікання. Покійний мав вдачу все приймати зі спокоєм та відданістю Божій волі. Зараз після того був і радісний момент. На станції у Львові побачив Покійного робітник, селянський хлопець з рідного його села. Цей з криком радости і болю кинувся в сторону Покійного, але большевицька стійка не дозволила йому наблизитись. Цей саме хлопчина, як свідок вивозу наших в'язнів, дав тоді знати про їх долю і про вивіз д-ра Німчука нашим людям у Львові. Згадував тоді Покійний про те, що, вийшовши з Луб'янки, важив ледве 100 фунтів (45 кілограмів.). Багато здоров'я змарнувалось Покійному у большевицькій тюрмі, а нічні допити і переживання підірвали Його серце. Передчасна смерть Покійного — це наслідок перебування на Луб'янці.

І знову виринає спогад про 28 липня 45 р., день св. Володимира. Д-р Іван Німчук піддав думку, щоб цей день відсвяткувати якнайбільш величаво. Напередодні свята, полагодивши справу у місцевого німецького священика, йдемо оба з д-ром Німчуком до сусіднього села, щоб обговорити деталі свята з нашим священиком. В день свята торжественна Літургія і молебень в намірені української Церкви і народу, з припівом „о святий рівноапостольний Володимире Великий моли Бога за наш нарід" та відчитання благальної молитви. Покійний був людиною не лиш глибокої віри, але і добрим знавцем наших Богослужень з різними церковними мелодіями.

В ті часи по містах і селах Баварії відбувалися лови на людей — таки справжні лови большевицької репатріяційної комісії. Були випадки, що жертви цих кривавих ловів вже не верталися до своїх родин. Це були дні повні тривоги для нас. В цих хвилинах спокійні і розважні слова Покійного впливали якось успокоююче на наші нерви. Немов відчувалось цю віру, що була у Покійного: без Божої волі нічого нам не станеться...

Іван Скочиляс.

● В Еспанії цивільна адміністрація внесла до римо-католицької ієрархії скаргу проти чотирьох священиків, які в місті Пампльоні, в Катальонії, виявили свою солідарність із робітниками-страйкарями. Страйки в Еспанії заборонені. Епархіяльний єпископ спротивився домаганню цивільної адміністрації забрати тих священиків геть із провінції. За конкордатом із Ватиканом, еспанська цивільна адміністрація не має права виселяти чи переносити духовників.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США
11½ Вест 26 вул., Ню Йорк
В п'ятницю 25 травня 1956 о 7-ій год. веч.
в приміщенні УВАН у США
відбудеться
засідання КОМІСІЇ УВАН у США
для дослідів над пореволюційною Україною і Совєтським Союзом.
Доповідь—п. Евген Стахів: „Спогади про українське підпілля на Донбасі в час другої світової війни".
Вхід вільний.
Керівництво Комісії.

Український Громадський Комітет співпраці Організацій м. Нюарку, Н. Дж., і околиці
влаштовує
В НЕДІЛЮ 27-го ТРАВНЯ 1956 Р. О ГОД. 7-ій ВЕЧ.
В ЗАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛІ, 180 WILLIAM STREET, NEWARK, N. J.

СВЯТО ГЕРОЇВ

присвячене роковинам смерти:
сл. пам'яті Голови Директорії та Головного Отамана Військ Української Народньої Республіки
СИМОНА ПЕТЛЮРИ,
сл. пам'яті Команданта Української Військової Організації та Голови Проводу Організації Українських Націоналістів
полк. **ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ,**
сл. пам'яті Голови Генерального Секретаріяту та Генерального Секретаря Військових Справ УГВР, Головного Командира УПА, Голови Проводу Організації Українських Націоналістів на Українських Землях
ген.-хор. **ТАРАСА ЧУПРИНКИ**
та всіх відомих і невідомих Героїв, що полягли в боротьбі за Волю України.

В ПРОГРАМІ: 1) Американський і Український Гимни; 2) Святочна промова — почесний Голова ООЧСУ інж. Євген Ляхович з Маямі, Флорида; 3) „Боже Великий Єдиний", молитва — Інсценізація у виконанні Юного СУМА, Осередку в Нюарку під кер. проф. І. Терлецької; 4) Сольоспів — Ніна Сиволеп; 5) Повстанські та маршові пісні — Духова Оркестра „Сурма", Осередку СУМА в Джерзі Сіті під дир. проф. В. Задорного; 6) „Уклін Героям", поема Миколи Щербака. Збірна інсценізована рецитація; 7) „Не пора, не пора".

Запрошуємо все Українське Громадянство та всі Організації міста Нюарку й околиці до масової участи в Святочній Академії, щоб гідно вшанувати пам'ять Героїв. **КОМІТЕТ.**

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Подвійний Ювілей.

Наша давня іміграція створила на терені ЗДА поважні загально - національні інституції та вложила багато праці й зусиль для розбудови тих іституцій і для розвитку нашого зорганізованого життя на культурному, економічному, політичному та церковному полі. Зокрема в Дітройті давніше прибулі українці виявили велику живучість в розбудові наших установ і організацій та дали тривку основу для дальшої праці нового покоління й нової іміграції. З другого боку, наша нова іміграція дає в широкім розмірі свою співпрацю в наших установах і організаціях та проявляє поважні успіхи в творенні нових установ і закріпленні дотеперішних здобутків нашого громадянства. В координації діяння давніх і нових організацій та установ, як також у спільнім зусиллі давньої й нової іміграції лежатиме сила нашого зорганізованого життя в Америці.

Одиною з давніх українських установ на терені м. Дітройту є Українсько - Американський Осередок, з існуючим при ньому Українським Жіночим Т-вом „Просвіта". Дім УАОсередку при вул. Карпентер, з великою залею, є місцем, де відбуваються численні українські імпрези, вистави й зібрання. В домівці УАО міститься читальня, в якій находяться майже всі позакраєві часописи та деякі американські видання. Особливо Українська Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка тішиться великою підтримкою УАО, який дає Капелі безкоштовно свої приміщення на проби. Саме на цей рік припадає 40-річчя від дня заснування УАОсередку та 35-річчя діяльности Українського Жіночого Т-ва „Просвіта". Для відсвяткування згаданих роковин відбувся в неділю, дня 22 квітня ц. р. Ювілейний Концерт у великій залі домівки УАОсередку, який мав на меті пригадати членам і приятелям згаданих Товариств та українській громаді початки українського громадського життя в Дітройті та участь в ньому відзначених ювілеєм організацій. На багату програму Свята, яке відкрив голова ювілійного Комітету п. Василь Довгань, склалися ювілейні реферати п. Надії Віхар-Осадчук і д-ра Володимира Лисого, виступи співаків Степана Золи, Ілії Косіковського, Дмитра Атаманця та оперової співачки Наталії Носенко, яка відспіванням пісень „Синя чічка", „Нічко лукавая" і наддатком „Чом, чом, не прийшов", захопила публіку. Виконання українських народних танків Надею Украінець і Р. Мацюржаком публіка прийняла рясними оплесками. До відспіваних пісень акомпаніювала п. Оля Соловій-Дубрівна, а до танків приґравала на акордіону п. Розалія Гледиш. Ансамбль Бандуристів, під орудою Гр. Китастого, закінчив концерт артистичним виконанням кількох пісень та відспіванням українського національного гимну. В часі концерту відчитано численні привіти від українських місцевих і позамісцевих установ й організацій, а проф. П. Гайда передав усний привіт від Українсько-Американської Федерації Стейту Мишиґен. — (О. М.).

Шикаґо, Ілл.

П'ять років Дитячої Радіопередачі.

Дня 12 травня ц. р. минуло кругло 5 років від хвилини, коли з голосників відізвалися перші звуки україномовної передачі для дітей і молоді в Шикаґо. Започаткував її дир. Юрій Теодорович, а вивела „тітка Рома" при участі перших юних спікерів і виконавців. Богданки Кисілевської, Ярослава Бойковича та Ореста Каравана. Програму склав письменник Р. Завадович. З того часу дитяча програма надається систематично і до сьогодні з малими перервами на час вакацій. Кожної середи о год. 6.30 попол. не тільки діти, але й старші слухачі, що цінять ідейно насножене мистецьке рідне слово, наставляють свої радіоапарати на дитячу передачу Нової Української Радіогодини (д-ра Ст. Самбірського), де „радієва тітка" Люся (п. Ангелина Самбірська) читає тексти, ілюстровані музикою, а часто й самі діти виконують свою програму. Зміст ок. 200 авдицій, що їх за п'ять років передано, різноманітний: рецитації казок, оповідань, віршованих поем, популярні словно - музичні на тему релігійних свят, національних роковин, шкільних сезонів, пір року і багато інших нагод. У рамах Дитячої Передачі деколи виступають учні Курсів Українознавства при парохії св. Софії та гурток Юного СУМА Шикаґо — Північ. Керівництво Нової Української Радіогодини не жаліє зусиль, щоб ці передачі поставити на належнім виховнім і мистецькім рівні, хоч свідоме того, що не завжди щастить домогтися того, чого б бажалося. Досвід показав, що не кожний твір, хоча б і найкращий, надається до передання в радіо; тому тексти передач відповідно опрацьовуються, інсценізуються, при чому використовується метода впливу на слухача слуховими засобами, до його вимог достосовується стиль мови й інші ефекти. Матеріялами служать твори старшого і нового покоління письменників-педагогів, а також зовсім оригінальні твори з сучасною тематикою і проблематикою. Дитяча Передача в Шикаґо є корисним доповненням домашнього, релігійного і шкільного виховання і „як така" заслуговує на увагу та опіку громадянства. На початку 6-го року її існування залишається і надалі актуальним заклик, що його перед п'ятьма роками висловив у пресі управитель Школи Українознавства: „Пожадано, щоб батьки і виховники настоювали на тому, щоб усі діти справді вислухували при радіоапараті ці корисні передачі".

М. М.

● Шість демократичних конґресменів з Брукліну задумують внести проєкт закону, щоб командування фльоти назвало один із воєнників кружляків, що їх саме тепер будують, іменням „Ю. С. С. Бруклин".

Увага! — Вілліментик, Конн., і Околиця!

Заряд української школи запрошує гостей на
неділю 27-го травня 1956 р.
НА ШКІЛЬНЕ СВЯТО
ПОШАНА МАТЕРЯМ
що відбудеться
В ЦЕРКОВНІЙ ЗАЛІ, 285 Pleasant St., Willimantic,
заходами НЕДІЛЬНОЇ ШКОЛИ при Українській Православній Церкві св. Ап. Петра і Павла.

Програму виконають школярі під проводом о. Мітрата В. А. Каськова. Програма нова, гарна і повчаюча. Вступну промову виголосить п. Проф. Іван Науменко. Реферат виголосить п. К. Гаврилюк з Норвінч, Конн. В закінченні живий образ Соборна Україна. Початок 1-ша година пополудні. Вступ за відзнаками. Буфет під зарядом Батьків.

Святочний Комітет.

Літ.-Мистецький Клюб в Ню Йорку
149 Друга Евню
в п'ятницю 25-го травня
відбудеться
ВЕЧІР КОНЦЕРТІВ
піяністок
ТАЇСИ БОГДАНСЬКОЇ і ГАЛІ КЛИМ.
В програмі: Бетговен, Вебер і Ґріґ.
Початок о год. 8-ій веч.

ОБ'ЄДНАНИЙ КОМІТЕТ УКР. КАТОЛИЦЬКИХ ПАРАФІЙ І ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ФИЛАДЕЛФІЇ, ПА.
В неділю, 27-го травня 1956 р.
В ЗАЛІ TOWN HALL при BROAD & RACE ВУЛ.
відбудеться
ВЕЛИКА АКАДЕМІЯ
для звеличання
1000-РІЧЧЯ ХРИСТИЯНСТВА В УКРАЇНІ
Як промовці на цій Великій Академії виступлять:
Впр. о. д-р Вол. Ґавліч, ЧСВВ, і проф. д-р Лев Добрянський.
У мистецькій частині візьмуть участь:
Чоловічий хор „Думка" з Ню Йорку, під керуванням мґр. А. Крушельницького і злучені хори филад. парафій під керув. М. Добоша.
Зі сольовими точками виступлять:
Христя Колесса — віольончеля, Марія Лисогір — сопрано, Ярослав Миґасюк — скрипка, Володимир Баранський — бас.
Акомпаньямент:
Роман Савицький і Богдан Перфецький.
Початок Академії о годині 6:30 ввечорі.
Білети вступу можна набути в парафіях, в кооп. „Базар", 822 Н. Френклин вул., і в Спож. Кооперативі, 801 Н. 24 вул.
До масової участи у відзначенні цих світлих роковин запрошує КОМІТЕТ

Увага! — Трентон, Н. Дж., й Околиця!

Організація Оборони Чотирьох Свобід України, 18-ий Відділ та Осередок Спілки Української Молоді Америки ім. полк. Є. Коновальця в Трентоні, повідомляє, що
в суботу, 26-го травня 1956 року
В ЗАЛІ УКР. КАТ. ПАРАФІЇ ім. СВ. ЙОСАФАТА при 1195 ДУЦ Евню
відбудеться
СВЯТО ГЕРОЇВ
В програмі візьмуть участь місцеві і позамісцеві мист. сили.
Початок о год. 8:00 вечора.
Запрошується все Українське Громадянство до численної участи.
Святочний Комітет.

ПЛАСТОВІ ТАБОРИ
на Пластовій Оселі в Іст Четгем, Н. Й.

Окружна Таборова Комісія повідомляє, що цьогорічні пластові табори на Пл. Оселі в Іст Четгем, Н. Й., відбудуться в слідуючих реченцях:
для юначок і новачок — від 30-го червня до 28-го липня 1956 р.
для юнаків і новаків — від 28-го липня до 25-го серпня 1956 р.

Зголошення учасників приймають місцеві проводи Пластових Осередків в часі від 1. травня до 9. червня 1956 р. Туди слід звертатися за точнішими інформаціями.

Пластуни-самітники можуть звертатися по докладніші інформації безпосередньо на адресу Окр. Таборової Комісії:
PLAST, Inc. (O.T.K.),
140 Second Avenue, New York 3, N. Y.

Особи, які бажали б працювати на Пластовій Оселі в часі пластових таборів перешлють свої зголошення теж на адресу Окружної Таборової Комісії.

ЗА ОКРУЖНУ ТАБОРОВУ КОМІСІЮ:
пл. сен. Ю. ФЕРЕНЦЕВИЧ, орг. референт — ст. пл. Р. АВРАМЮК, писар

Увага! Гартфорд і околиця! Увага!
УКР.-АМЕР. ГОРОЖ. КЛЮБ У ГАРТФОРДІ
улаштовує
в неділю дня 27-го травня 1956 р.
ПЕРШИЙ ВЕСНЯНИЙ ПІКНІК
В ЛИТОВСЬКОМУ ПАРКУ, ІСТ ГАРТФОРД
LIGHT HOUSE GROVE, Station 24, EAST HARTFORD, CONN.
Смачний буфет. — Першорядна оркестра.
Дохід призначений на розбудову Укр.-Амер. Горож. Клюбу в Гартфорді.
В разі непогоди пікнік відбудеться в Укр.-Амер. Горож. Клюбі при 53 Whitmore St., Комітет.

МАНІФЕСТАЦІЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ
В П'ЯТНИЦЮ 25-го ТРАВНЯ
год. 7:30 вечора
TOWN HALL
Sponsored by
AMERICAN FRIENDS OF THE CAPTIVE NATIONS
для
ВИЗВОЛЕННЯ ПОНЕВОЛЕНИХ КРАЇН...
ЗВІЛЬНЕННЯ ДЕПОРТОВАНИХ З НЕВІЛЬНИЧИХ ТАБОРІВ ПРАЦІ...
ОХОРОНА ВТІКАЧІВ ВІД ЧЕРВОНИХ АГЕНТІВ...
Доповідачі:
Senator WILLIAM F. KNOWLAND
General WILLIAM J. DONOVAN
Congressman HARRISON WILLIAMS
General WLADYSLAW ANDERS
Co-Sponsors:
International Rescue Committee — Catholic War Veterans, — Department of New York — Jewish War Veterans — Veterans of Foreign Wars Department of New York — Ukrainian Congress Committee — Assembly of Captive European Nations.
Вхід вільний. Запрошується всіх до числ. участи

Вол. Дорошенко

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Словникова частина, Зошит 2, ст. 81—160.

Словникова частина ЕУ поволі, але певно посувається вперед. Перед нами вже 2-й зшиток, 3-й має незадовго появитися. Можемо бути горді, що наша наука спромоглася в еміграційних умовинах на таку величаву річ, коли під червоно - московською окупацією українознавство взагалі майже не існує, а про якусь, навіть про-совєтську, українську Енциклопедію навіть мови нема. Очевидно, ЕУ для підсовєтських рабів річ недоступна. Навіть про існування її мало хто знає, як не знали й про існування 1-ої нашої Енциклопедії УЗЕ навіть орденоносні вчені. Пригадую, як дивувався акад. А. Кримський, побачивши її в 1940 р., коли він відвідав Львів. Дуже й дуже захоплювався, переглядаючи — і змістом і виконанням — папером, малюнками. І не тільки він один, а й усі, що приїздили зі Сходу. І не один намагався за всяку ціну собі набути.

ЕУ — це дальший крок після УЗЕ, що значно її поширює й доповнює, не зважаючи на всі труднощі видавання за межами рідного краю, без його бібліотек і архівів. Це, розуміється, не могло не відбитися на змісті — бракує деяких гасел, часто-густо бракує потрібних дат. Але ці недоліки никнуть серед маси поданого матеріялу. Винуватити за них редакцію, очевидно, ніяк не можна. Вони в наших умовах самозрозумілі в гаслах, що стосуються головно підсовєтської України, що їх перевірити Редакція не мала ніякої змоги. Але важливий сам факт подання даного гасла, хоча б і без усіх потрібних дат. І коли я нижче роблю деякі критичні завваги, то не на те, щоб знецінити видання, а на те, що вони придадуться до англійського видання і до поміщення в додатках до українського видання.

Отже, переглядаючи другий зшиток, я зауважив такі недоліки:

Під гаслом **Багринівська** — не подано дати її смерти, хоч вона померла небаром після чоловіка й про це було в українській пресі, отже Редакція мала повну змогу цю дату подати. До речі, ЕУ подав тільки роки, а не місяці і дні. Це недобре. Таку саму помилку зробила УЗЕ з ощадностевих оглядів. Не багато тим заощадила, а читачам заподіяла велику шкоду. Краще було деякі гасла викинути, ніж ощаджувати на датах і при народженні та смерті діяча й при важніших його творах чи діях. Це треба сказати й про історичні події.

Але йдімо далі.

Байський Порфір — не згадано, що він писав і по-українськи: в 1831 р. він надрукував „Голос Украинца при вести о взятии Варшавы" (Паскевичем), а в ньому по-українськи „Лист од українця до Ляхів", де називає Паскевича — „любим сином козацькой слави, як за Хмельницького було".

Думаю, що при українцях першої половини 19 віку, що писали по-російськи, не слід додавати прикметник „рос.".

Бак Пилип — помер геть перед складенням цього зшитка, про що сповіщав часопис „Хлібороб", якого він був редактором.

Редакція ЕУ повинна мати когось, хто переглядав би біжучу українську пресу й підмічав некрологи, або свого спеціяльного кореспондента.

Балаганов Михайло — от тут треба було зазначити, що це був російський діяч жидівського роду.

Бандрівська Оксана — померла, чого не зазначено. Це повинна була подати редакторка для жіночих справ.

Пропущені:

Бандрівський Карло, радник, довголітній член Виділу НТШ, опікун Франка, як той захорував.

Бандрівський Володимир — його син, працював в уряді диктатора Є. Петрушевича.

Барвінський Богдан — не зазначено, що він був бібліотекарем у львівській університетській бібліотеці, а один час директором бібліотеки Народного Дому, що разом із братами Василем й Олександром був засуджений большевиками в 1946 р. Лікар **Александер** — помер таки 1946 р. на суді на удар серця, при оголошенні засуду. Цього ЕУ не зазначила.

Барченко Дмитро — краєва українська преса подавала, що був це самозванець, який присвоїв собі документи вбитого на війні лікаря, тому мусів утікати з Волині.

Батьківщина — якщо поминути просовєтський двотижневик у Парижі, орган так зв. „Українського Національного Фронту", закритий французькою владою в листопаді 1948 р., то маємо другий орган тієї самої назви, не згаданий у зшитку — гетьманський тижневик у Торонті, Канада.

Бачинський Євген — його „Екклезія" була лише циклостилевим бюлетенем. Слід було згадати про його дуже цінну історію української друкарні в Женеві, друковану в „Науковому Збірнику" УВАН (Ню Йорк, 1953).

Бачинський Юліян — варто було згадати, що він був сином крилошанина Олександра, відомого церковно-громадського діяча москвофільського напряму, та що його „Ukraina irredenta" вийшла кількома виданнями (2-е — Львів 1900, 3-те, з моєю передмовою, Берлін 1924).

Бень Василь — треба було зазначити, що він був адьютантом Гол. Отамана С. Петлюри, а опісля директором української народної школи ім. Шашкевича у Львові.

Пропущено.

Бережанський Василь — суддя, співробітник українських львівських часописів.

Березинський Олександер. Це мабуть помилка, бо його звали Антін. Батько його (пропущений в ЕУ), служив за Австрії в Намісництві й редагував урядову „Народну Часопись" для селян, як додаток до „Газети Львовскої". В 1897-8 р. підписував, як редактор, журнал „Правда". За Польщі був службовцем у канцелярії НТШ.

Бестужев, пропущено. Констянтин, рос. історик, автор праць про старі українські літописи.

Бичинський, мабуть, Зенон, а не Зиновій. Не згадано, що він автор більшої повісті.

Біберович Володимир — пропущено, що він син відомого актора і що був за 1-ої світової війни близьким співробітником „Союзу Визволення України"

Пропущено: **Білозерська** Надія, дружина Василя, авторка дуже цінної розвідки про Василя Наріжного (в УЗЕ — є).

Білий — сучасний укр. діяч, кубанець.

Бірчак Володимир — не згадано, що був обраний головою Кураторії „Музею Визволення України", в зв'язку з виїздом із Праги проф. Дм. Дорошенка. З приходом до Праги большевиків був арештований, але незадовго випущений. Були певні відомості, що вмер природною смертю. Редакція повинна була це перевірити, а не писати, що „дальша доля його невідома".

Бобинський Василь — не зазначено, що большевики його заслали, і що він помер.

Бондаренко Іван — пропущена дата народження, мабуть 1879 або 1880 р. Наложив на себе руки.

Бордуляк Тимотей, оскільки пам'ятаю, друкувався і після 1914 р. Повинен би це знати ред. О. Мох.

Борисикевич Іван — зовсім зайво було згадувати, що він був „власник мастку". Хіба це важливе й чи один він мав масток?

Можливо, що є ще інші дрібніші недогляди, але всі вони на купу, разом із зазначеними мною, ніяк не обнижують вартости виданого зшитка. При дружній співпраці можна їх виправити. Побажати б ще кращих знімок, бо, напр., портрет Волбочана вийшов дуже зле.

Кінчаючи, можу лише поґратулювати редакції за її мозольну працю й побажати успішно довести словникову частину ЕУ до кінця.

• Над одним з острівців архіпелагу Монтебелльо при північно - західньому побережжі Австралії переведено в минулу середу пробний вибух атомової бомби, внаслідок якого у кам'янистому ґрунті утворився кратер величиною пів квадратної милі.

• Буддисти вирахували, що в минулий четвер минуло 2,500 років від дня народження Будди, засновника релігії, як об'єднує тепер коло 600 мільйонів людей у світі, головно в Азії. З цієї нагоди в буддійських краінах відбувалися різні паради. В Сайґоні у В'єтнамі (Індо-Китай) 20,000 осіб чотири години маршували вулицями в честь напівмітичної постаті Будди.

ВСЯЧИНА

НОВІ ЛІТАКИ ДЛЯ КАНАДИ

„Транс-Кенада-Ейрлайнс" замовила в ЗДА шість пасажирських літаків типу Даґлес ДС-8, випосажених у британські джетові мотори Ролс-Ройс- Конвей. Ці літаки мали б бути готові приблизно у 1960 році.

Кожний такий літак буде спроможний помістити в собі 120 пасажирів та розвинути швидкість 550 миль на годину. В той спосіб подорож з Монтреалу до Лондону (Анґлія) скоротиться до шести годин і десяти мінут, а з Торонта до Ванкуверу триватиме заледве чотири години і десять мінут.

НОВИЙ РЕКОРД У КАНАДІЙСЬКОМУ БУДІВНИЦТВІ

Будівельна промисловість у Канаді дальше побиває власні рекорди. У перших чотирьох місяцях цього року, будівельні контракти осягнули суму загально понад 902 мільйони долярів, або іншими словами: понад 191 мільйон більше як у тому самому часі минулого року. Зі згаданої загальної суми 347 мільйонів долярів припадає на будівництво мешкальних домів.

ЖІНКИ В КАНАДІЙСЬКІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ

Жінки вже закріпили за собою свою позицію в промисловості Канади: на 1-го січня ц. р. жінки становили 22,9% всієї робітної сили в Канаді. Щоправда, тут не бачимо ніяких змін в порівнянні з 1955 роком, але сьогодні більше жінок працює в гірничих і будівельних компаніях та банках, як раніше.

• **В Залі Слави** Нюйоркського Університету відбулося в неділю дня 20 травня урочисте відкриття бронзового погруддя Вудро Вилсона, 23-го Президента ЗДА й автора відомих 14-ох Точок. У відкритті взяли участь: дружина і донька Вилсона, ген. секретар ОН Даґ Гаммершилд та інші представники уряду.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

САВТПОРТ, КОНН.—Т-во ім. Т. Шевченка, Відд. 84, подає до відома всім членам, що надзвичайні збори відбудуться в суботу, 26. травня, о год. 8-ій веч., в залі У. Н. Дому під ч. 279 Кінґс Гайвей Вест. Дуже важна справа, а саме поїздка на Союзівку на день 17. червня 1956 р. Управа просить всіх прибути на засідання і ухвалити чи їдемо громадно, щоб не було нарікань, що всі не були повідомлені. — А. Куян, предс.; М. Гудзік, кас.; П. Дудко, секр.

Посмертні Згадки

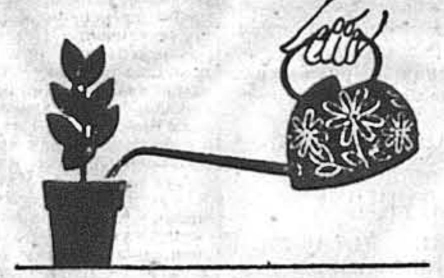
АНАСТАСІЯ КУЛЯВЕЦЬ, довголітня членка і бувша предсідниця Відд. 262 в Ансонії, Конн., померла по довгій і тяжкій недузі 10. квітня 1956. Похорон відбувся з Укр. Гр.-Катол. Церкви св. Ап. Петра і Павла. Полишила в смутку мужа Теодора, доньку Антошку, двох синів Івана і Росела, три внуки, сестру Маланку. — В. Й П.!
Олена Придун, секр.

ПАВЛО ЦЄПЛИН, член 235-го Відд. УНСоюзу в Россфорд, О., помер по довгій недузі 12. травня 1956 р., проживши 64 р. Покійний родився 1892 р. в с. Босько, пов. Сянок, Зах. Україна. До ЗДА прибув 1909 р., до УНСоюзу вступив 1935 р. Полишив у великім смутку дружину Антоніну, 3 синів: Йосифа, Івана і Петра, 3 невістки, доньку Йосифу, 7 внуків, сестру Магдалину і дальшу Рідню. Похорон відбувся 14-го травня на цвинтар Кальварію. — В. Й. П.!
М. Теплий, секр.

МИХАЇЛ ЛИСИЙ, довголітній Ню Гейвен, Конн., помер 16. березня 1956 р. Покійний рочлен 370 Відд. УНСоюзу в дився в Галичі, повіт Підгайці, Західна Україна. До Союзу вступив в 1921. Похорон відбувся 20. березня з пох. заведення до катол. церкви св. Арх. Михаїла, а відтак на цвинтар св. Бернарда. Покійний останніх 6 років свого життя перебував в Моріс Ков у видужуючім домі.—В.Й.П.!
В. Гіна, секр.

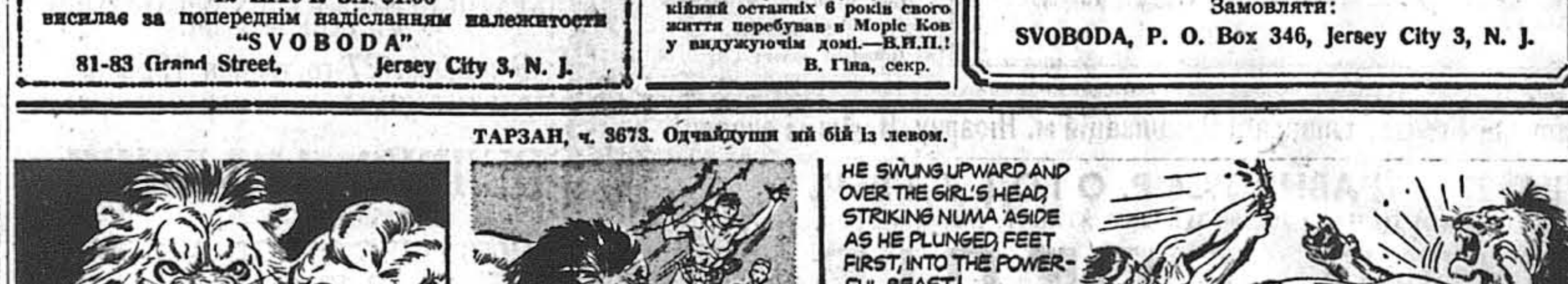

ТАРЗАН, ч. 3673. Одчайдушний бій із левом.

Після того, як їм пощастило втекти від людоїдів, Тарзана, Джана Сторба і його дружину Пеґґі заатакував з грізним гарчанням велетенський лев.

Тарзан миттю схопився за гнучку гілляку ліяни . . .

. . . і, розгойдавшися цілим тілом з усієї сили, вдарив своїми стопами в шию могутнього напасника.